

Список використаних джерел:

1. Бардінов О.В. Правовий захист дітей / О.В. Бардінов // Дидаскал : Часопис кафедри педагогіки ПДПУ імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2004. – № 2. – С. 151–152.
2. Гейко І. Підліток і право / І. Гейко // Шкільний світ, квітень 2003. – №14. – С. 6.
3. Загнітко А.П. Сучасний тлумачний словник української мови / А.П. Загнітко, І.А. Щукіна. – Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО»», 2012. – 960 с.
4. Зінченко І.О. Кримінально-правова охорона виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина / Аналіз законодавства і судової практики : монографія. – Харків: Видавець СПД ФО Випнярчук Н.М., 2007. – 320 с.
5. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.
6. Кримінальний кодекс України від 6 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25-26: Ст.131.
7. Права людини в школах України // Правовий електронний журнал «UA PRAVO». – 2001. – 1 черв.

**ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА****Березан В.І.***(Полтава, Україна)*

У професійній діяльності соціального педагога інформаційна і комунікаційна компетентності посідають важливе місце, оскільки він вступає у взаємодію з різними категоріями населення (діти, учні, молодь, люди похилого віку, батьки, вчителі, психологи, юристи тощо) та соціальними інституціями (освітні й медичні установи, органи поліції, позашкільні заклади, громадські організації, засоби масової комунікації та ін.), коло яких постійно розширюється.

Сутність діяльності соціального педагога полягає у цілеспрямованому співробітництві, посередництві, партнерстві, у виконанні ролі тьютора, модератора, супервізора, конфліктолога, аніматора поряд з традиційними ролями координатора, помічника, наставника, експерта, суспільного діяча з метою особистісного розвитку, виховання, успішної соціалізації, забезпечення консолідації всіх сил, можливостей соціуму стосовно вирішення значущих проблем соціального суб'єкта, розвитку його активності як суб'єкта цього процесу. Багатофункціональність професійної діяльності соціального педагога умови соціуму, що динамічно змінюється в умовах інформаційного суспільства, вимагає від соціального педагога бути компетентним і конкурентоспроможним у різних ситуаціях професійної діяльності.

Про такі вимоги до підготовки науково-педагогічних кадрів свідчить ряд документів: Укази Президента України «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій» (2005), «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» (2005), «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (2010), Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.» (2007), Державна цільова науково-технічна та соціальна програма «Наука в університетах на 2008-2017 рр.» (2007) та ін.

Розвиток освітньо-виховного процесу, який покликаний забезпечити професійну успішність молодого спеціаліста та його конкурентоспроможність на ринку праці, вимагає значного поширення відкритих форм навчання, які характеризуються використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Тож інтеграція новітніх освітніх та інформаційних технологій стає важливою умовою вдосконалення процесу підготовки соціального педагога.

Проблемам формування змісту підготовки майбутнього соціального педагога, його готовності до застосування ІКТ у професійно-педагогічній діяльності присвячені роботи як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, але аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що у ній не представлені вимоги до формування інформаційно-комунікаційних компетентностей майбутнього соціального педагога у системі підготовки в умовах університету.

Пропонована нами дидактична система формування інформаційно-комунікаційних компетентностей являє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених компонентів (мотиваційно-цільовий, змістовий, технологічний, кадровий, контингенту реципієнтів, результативно-якісний), яка спрямована на доцільне проектування, організацію, контроль, аналіз та коригування процесу навчання, з метою формування інформаційно-комунікаційних компетентностей майбутнього соціального педагога. Мотиваційно-цільовий компонент є спрямуванням мотивації майбутніх фахівців на розвиток їхньої ІК-компетентності та визначає загальну спрямованість навчально-пізнавальної діяльності студентів. Змістовий компонент складають навчальні матеріали, спрямовані на формування у студентів ІК-компетентностей, у якому ми виділяємо загальну і спеціальну підготовку майбутніх фахівців. Технологічний компонент передбачає застосування традиційних та інноваційних технологій у формуванні ІК-компетентностей у майбутнього соціального педагога. Кадровий компонент являє собою якість кадрового забезпечення навчально-виховного процесу. Компонент контингенту реципієнтів представляє різноманітність рівня підготовки і готовності майбутніх фахівців до формування ІК-компетентності. Результативно-якісний компонент визначає ступінь розвиненості у студентів стійких властивостей.

У процесі експериментальної роботи уточнений зміст етапів (адаптивного, діяльнісного, корекційно-рефлексивного), визначено навчально-методичне забезпечення і супровід реалізації даної системи. Особливістю даної методичної системи є те, що вона гарно інтегрується у навчально-виховну систему закладу вищої освіти, що дозволяє своєчасно адаптуватися до потреб соціуму, який швидко змінюється в умовах інформаційного суспільства. Реалізація даної методичної системи супроводжується навчально-методичним та інформаційним забезпеченням, яке включає навчальні і робочі програми, навчальні посібники, розробки змісту окремих тем нормативних дисциплін циклу професійної і практичної підготовки, групи технологій, методів, діагностичний інструментарій.

Інформаційно-комунікаційна компетентність сучасного соціального педагога – це його здатність вирішувати професійні завдання з використанням сучасних засобів і методів інформатики та ІКТ; це стала особистісна якість, характеристика, що відображає реально досягнений рівень підготовки у галузі використання засобів ІКТ у професійній діяльності; це особливий тип організації предметно-спеціальних знань, які дозволяють правильно оцінювати ситуацію і приймати ефективні рішення у професійно-педагогічній діяльності, використовуючи ІКТ. Інформаційно-комунікаційна компетентність соціального педагога пронизує усі види його професійної діяльності і носить «надпредметний», загальнонавчальний, загальноінтелектуальний характер.

У структурі категорії «інформаційно-комунікаційна компетентність соціального педагога» ми виділяємо наступні компоненти: когнітивний, ціннісно-мотиваційний, комунікативний, рефлексивний, етичний, технологічний.

Відповідно до цього у структурі інформаційно-комунікаційної компетентності соціального педагога можна виділити три основні групи компетентностей: загальна, діагностична, професійно-орієнтована.

Нами визначено три рівні сформованості інформаційно-комунікаційних компетентностей соціального педагога: високий (творчий); середній (нормативний); рівень, що потребує вдосконалення (інтуїтивний). Критерії рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності соціального педагога повинні нести інформацію про характер діяльності, мотиви і ставлення до її виконання.

Таким чином, реалізація дидактичної системи формування інформаційно-комунікаційних компетентностей соціального педагога дозволить вирішити протиріччя, що склалися в сучасній практиці, між потенційно багатими можливостями засобів ІКТ в галузі забезпечення комфортності діяльності соціального педагога при вирішенні ним професійних завдань та недостатнім використанням цих засобів у його професійній діяльності, а також необхідністю підготовки соціального педагога до здійснення інформаційної діяльності у процесі ведення діловодства, прийняття управлінських рішень, планування і проектування соціально-педагогічної роботи, інформаційної взаємодії з соціальними службами, інституціями, колегами-фахівцями сфери освіти і недостатньою сформованістю у соціального педагога компетенцій використання засобів автоматизації та інформатизації, що функціонують на базі ІКТ.

АКТИВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ – СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Білаш В.П.

(Полтава, Україна)

Реформування вищої освіти в Україні зумовило розвиток концепції студентоцентрованого навчання, спрямованого на формування компетентного конкурентоспроможного фахівця, здатного до дослідницько-інноваційного типу мислення з потребою та навичками безперервного професійного розвитку [1].

Студентоцентроване навчання передбачає розширення прав і можливостей тих, хто навчається, розробку нових підходів до викладання і навчання, навчальних програм, що формують практичні навички, клінічне мислення і професійні компетенції у майбутніх лікарів. Це передбачає вищу мотивацію студентів до навчання і саме тому освітній процес зараз більшою мірою орієнтований на студента та визначається тим, чого хочуть досягти ті, хто навчається [2].

У зв'язку з цим головним акцентом у навчальному процесі на кафедрі анатомії людини Української медичної стоматологічної академії є використання активних форм і методів навчання, які враховуючи імплементацію студентоцентрованого підходу переносять фокус освіти з викладача на студента, сприяють оптимізації засвоєння знань та вмінь студентів, розвитку їх пізнавальної та творчої діяльності.

Науково-педагогічні працівники кафедри широко впроваджують інтерактивні методи навчання, сутність яких у тому, що освітній процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх його учасників. Це спів навчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють.

Викладачами кафедри було досліджено, що розвиток мотивації, активне залучення студентів у навчальний процес, заохочення співпраці один з одним та забезпечення добре організованою системою знань, сприяють розвитку глибокого підходу до навчання. Таким дієвим методом є співпраця студентів під час виконання студентської наукової роботи. До уваги слід брати особистісні (можливості та здібності студента, рівень попередньої бази знань, мотивація та погляд на навчання тощо) та ситуаційні фактори (матеріал дисципліни, характер завдань, рівень викладання, навчальне навантаження, методи оцінювання вихідного рівня знань) [4].

На кафедрі раціонально використовуються і поєднуються традиційні методи із різними формами інтерактивних технологій. Як показує досвід, досить ефективним методом є робота в малих групах (по 4-5 осіб) при складанні анатомічного кросворда по визначеному розділу, анатомічної естафети, інтерв'ювання тощо. Роботу в малих